

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

22, avenue de l'Opéra, Paris

Din însărcinarea unui Comitet

Director :

Sever BOCU

România Mare

Foia Voluntarilor și Soldaților Români în Franța și Italia

ABONAMENTE :

1/2 an —
 Franța 10 fr.
 Străinătate 15 »

Apare odată pe
 Săptămână

REGINA MARIA

M. SA REGINA MARIA IN SALONUL TRENULUI SPECIAL
 CU CARE A VENIT IN PARIS

Regina Maria este în Paris. Ea a avut o primire din partea presei franceze ce depășește tot ce e convenție, ori obișnuită curtușie numai. Am asistat la toate primirile ce s'au făcut atâtor șefi de state cari au vizitat Parisul, după victorie. Nici una nu se poate compara cu aceasta. Cu tot caracterul ei neoficial, ea atinge în presă maximal de spontaneitate, de căldură și efusiune. Aceasta primire a fost termometrul sentimentelor generale ale poporului francez. Ea scoate în flagrantă evidență un contrast între instinctul poporului francez și raționamentele politice ale oficiale. Se petrece în Paris cam ceea ce s'a petrecut în București pe timpul neutralității. Logicienii politicei noastre îi agitau zadarnic spectrul nimicirii sale, ca să oprească poporul român de a sări în ajutorul Franței. Instinctul național nu s'a lăsat intimidat. Poporul român n'a calculat, ci cu ochii închiși s'a aruncat în valtoare, preferind mai bine să moară și el alături de sora lui mai mare Franța, decât să meargă alături de dușmaniei, ori măcar să asiste impasibil la sugrumarea ei. Incarnațiunea acestei politici de idealism superior a fost Regina Maria. Mărturisim că am avut mare nevoie de acest reconfort moral, pe care ni-l oferă vizita Reginei Maria. Noi am venit din acel colț îndepărtat din Orient, unde ne scoteam nu mai puțin de cât de o sentință avansată a Franței, cu nădejdi mari, cu suflete ridicate. Si ce atmosferă neprietenoasă, rece, glacială, am întâlnit aici. Fiecare zi a Congresului de pace a vărsat câte un duș rece peste aspirațiile noas-

tre. Dela început am fost degradați: Yugo-Slavilor li s'au dat în Congres trei locuri, nouă numai două. Causa acestei degradări, — ni s'a dat în mod îndelicat să înțelegem, — a fost că am făcut « pace » cu nemții. Pe urmă tratatul încheiat între noi, Franța, Anglia, și Italia, pentru care am jertfit 800,000 de vieți, ni s'ainvalidat, cu asentimentul acelorăși factori ce aveau semnătura pe el. Ne întrebam buimăciți pe ulițele Parisului, unde sunt prietenii noștri în care noi am crezut atâta : Francezii și Englezii? Din toate părțile ne venea acelaș răspuns : să renunțați ! Bine, să renunțăm dar cine să renunțe și la ce să renunțe? S'a precizat pe urmă : să renunțăm la o bucată de pământ românesc, care este însuși simbolul noului stat daco-român și spre care de două mii de anii merg toate visurile noastre. Cine se putea angaja la aceasta? Care nesocotit se putea însărcina, să steargă simplamente Tisa din istoria poporului român? S'ar găsi oare un francez, care, pe cuvânt că o parte a Alsaciei-Lorene ar fi locuită de nemți, să abdice la o bucată din trupul ei? Iar Banatul este pentru noi nu mai puțin ca Alsacia-Lorena pentru francezi! Acest act de renunțare ce ni se cere, nu l'a putut storce neamului nostru nici una din acele stăpâniri ce au uzurpat atâtea veacuri dreptul pe plaiurile noastre. Ni-au chinuit, ni-au robit, au adus peste noi Nemți, Sârbi și atâtea alte seminții, dar nici extermina nu ne-au putut, nici îndepărta dela Tisa, mai puțin vre'un act de renunțare n'a putut nimeni storce dela noi. Nu perde un popor un drept, de

cât renunțând singur la el. Aceasta ni-o cer prietenii noștri. Si le amintim zadarnic dreptul nostru, le aducem pe frații noștri din Timoc și Macedonia jertfă pe altarul Daco-României, balanța dreptății tot nu se schimbă, — 500,000 de Români nu pot constitui măcar un schimb pentru 200,000 de Sârbi și dreptul etnografic este numai pe seama acestora, — căci judecătorul este silit însuși să recunoască în conversații particulare : nu e chestia de dreptate, etnograficește, istoricește, geograficește dreptul este de partea voastră, dar Yugo-Slavii fac « scandal » și lumea vrea pace. Iata cum intervine un nou factor și încă determinant în alcătuirea viitoarelor state : al « scandalului ». Popoarele vor găsi un îndemn logic în viitor de a mai concura la premiul cumințeniei și al omeniei.

Regina Noastră este aici și nu vrem să amestecăm persoana Ei în aceste frământări. Dreptatea poporului nostru trebuie să-și facă singur drum, ori opera păcii va rămâne stirbită. Nu ne putem însă disimula sentimentele. Suntem mârniți, deprimați, descurajați; suntem profund nedreptați. Si poate avem dreptul, dacă nu chiar datorita, de a striga factorilor politice franceze : sentimentele poporului francez nu va ratifica nedreptatea pe care o admiteți să se săvârșească contra noastră ! Priviți elanul cu care presa voastră sărbătorește pe Regina Maria. In imnul unanim ce se înalță către Ea, se simte ritmul inimilor franceze pentru justitia poporului român. Bagați de seamă! Ne puteți răni mortal, prin acest Banat.

Nu o puteți face aceasta. Nu pentru că ați fi latini, cuvântul acesta nu se știe dacă mai are vre-nu sens încă, ci pentru că ați lipsi dela rolul vostru de : campioni ai dreptății. Franța lui Napoleon al III-lea a ridicat Principatele, fără nici un profit atunci pentru ea, cu riscul unui război. Urmările au dovedit până azi, în șir, ce bine plasată a fost acea abnegațiune nobilă a ei. Câte alianțe nu s'au făcut și desfăcut de atunci ! Una singură a resistat vremii și ori-cărora încercări : alipirea sufletească a poporului român la Franța. Franța d-lui Clemenceau pentru ce ar pune în risc aceste valori? De sigur nimic nu e mai inimaginabil și mai irațional ca un desacord sulțesc între aceste națiuni surori. Dar, își au și sentimentele logica lor. Dragostea pentru Franța ne da dreptul la această sinceritate.

SEVER BOCU.

FRANȚA ȘI ROMÂNII

Mă întorc dintr'o excursiune făcută pe fostul front din nordul Franței. Hazebrouck, Lens, Arras, Douai, Denain, iată stațiunile ce am străbătut. Ruinele grozave ce am văzut, orașele, bisericile, palatele istorice, fabricile distruse de obuzele nemțești, toată pustierea asta a ridicat în mine două sentimente ; întâi o indescriptibilă furie împotriva celor cari au pricinuit această cutremurătoare nenorocire a celor mai înfloritoare ținuturi din cea mai frumoasă țară din lume ; dar pe lângă asta ele au făcut să mi se innoiască încă o dată sentimentele de recunoștință pentru marea națiune.

Aceste ruine, aceste devastări nu s'au făcut numai pentru apărarea Franței, ci și pentru mântuirea celorlalte popoare amenințate, și pentru noi. Lens, Arras, Douai, Denain, Rheims, au suferit și pentru Transilvania, pentru Banat și pentru Bucovina. Bieții locuitori nenorociți au îndurat și îndură încă atâtea

durere necuprinsă în cuvinte și pentru ca noi români din fosta monarchie să cunoaștem această mare zi a nirei tuturor românilor.

In strălucita catedrală din Arras cu bolta ruptă, cu catapeteasma surpată și stâlpii jumătate năruți și ciuruți de gloanțe azi nu se poate ține slujba Dumnezească, pentru ca în atâtea mii de biserici și bisericuțe din pământul românesc dezrobit, poporul nostru să se poată ruga slobod lui Dumnezeu ; pentru ca preotul să poată rosti cu Sfințele Daruri în mână în fața altarului, numele Maiestății Sale Regele Ferdinand, Domnul tuturor Românilor.

Intre suferința de astăzi a Franței și între bucuria noastră de acasă, este legătura cea mai sărăcă. Fără una, cealaltă era cu neputință. Să nu uităm aceasta niciodată. Și în toate prilejurile, ori unde acasă, la toate serbările și bucuriile, să nu uităm a ne aduce aminte de această țară care era să moară pentru ca să putem învia și noi.

Dar recunoștința noastră se va putea manifesta mai bine decât prin cuvântări, prin introducerea limbii și culturii franceze la noi, în pământurile desrobite. După desrobirea noastră politică va trebui să urmeze și desrobirea noastră culturală și sufletească. Și ea va veni tot din Franța. Duhul rău și crunt care a dărâmat orașele franceze, duhul germanismului ne-a ținut și pe noi în robie și a pustit o bună parte din însușirile noastre de latinitate limpede și armonioasă. Limba și cultura Franței ne vor ajuta să alungăm acel duh vrăjmas dintre noi și să ridicăm pretutindeni altare mari și mici pentru admirația și cultura duhului francez. In cultivarea lor ne vom regăsi pe noi înșine. Invățătura lor ne va fecunda, ne va face gândirea și simțirea mai rodnică în fapte mari de cultură și de lumină.

Și aceste fapte mari vor fi monumentele cele mai nepieritoare ale recunoștinței noastre către Franța sfântă și nemuritoare.

Gh. POPP.

Catedrala Ortodoxă Română din Sibiu.

LUI IONEL ROMANESCU

Angajat voluntar în aviația franceză
mort pe câmpul de luptă la 1 noiembrie 1918.

*Cât timp ne vom plecă pe chipul tău
Ca să sorbim din ochii tăi scântea;
Cât timp pe a ta frunte de flăcău
Vom mai simți cum viforă ideea;*

*Cât timp pe buza ta înflăcărată
Vom aduna speranțe ce-au apus,
Și îndrăzneala ta nemăsurată,
Și răgetul avântului răpus;*

*Cât timp noi vom citi și reciti
Scrisorile din sufletul tău rupte,
Cu gânduri mari, cu ceruri argintii,
Cu Marseleza ultimelor lupte;*

*Și câtă vreme ultimul tău rând
În pleoapa-mi istovită va mai arde;
Cât timp va merge gândul meu arând
Printre soldații 'ntorși pe bulevard;*

*Cât timp iubirea n'pieptu-mi se va sbate
Ca să dreanță sfâșiatului drapel;
Cât timp vor fi cocori și vor răsbate
Tariile cu tristul lor apel;*

*Tu vei trăi în sufletele noastre,
Făcția cea mai albă 'ntre făclii!
Tu vei trăi cu aripi mari, albastre,
Tu vei trăi, cât sufletele noastre,
Tu vei trăi !... !*

Neuilly, 18 dec. 1918.

Marcel N. Romanescu.

Cine sapă groapa altuia cade în ea

Din Germania și de la Budapesta vin
vești tot mai dese despre mișcări bolșeviste,
despre creșterea desordinei și
anarhiei.

La München în Bavaria doi Miniștri
au fost impușcați, mai mulți deputați
răniți și o mulțime de oameni de seamă
aruncați în temnițe de către o ceată de
descreețați, cari au pus mână pe putere
și țin orașul sub groază. În Budapesta
bande de oameni ațâțați de bolșevici
veniți din Rusia, s'au răsculat împotriva
guvernului Karoly și au dat asalt
asupra gărei și asupra poștei; o adevărată
luptă s'a încins pe străzile Budapestei
între răsculați și poliție. Numărul
morților este peste trei zeci.

Până în urmă răsculații au fost învinși
de trupele credincioase guvernului care
văzându-și situația amenințată a luat
măsuri aspre și a arestat pe toți șefii
răscoalei. Capul lor e un jurnalist ungar
din Cluj, Kun Bela fost prizonier în
Rusia și tovarăș al lui Trotsky și Lenin.

Populația din Budapesta s'atula și
scârbită de turburările și vărsările de
sânge puse la cale de acest om, auzind

că e arestat a dat năvală asupra temni-
ței și l'a ucis cu lovituri de pușcă.

Așa se răsună tot răul care l'au făcut
germanii și ungurii Rușilor și nouă.

Cine credeți că sunt acești turbură-
tori de la Budapesta? Sunt agenții sus-
ținuți cu bani de fostele guverne de la
Budapesta și Berlin ca să propage revo-
luția în Rusia, scoțând'o ast-fel din
război prin o pace rușinoasă spre cea
mai mare daună a poporului rus. Ei erau
acea cari au sămănat indisciplină în
rândurile armatei ruse în timpul răz-
boiului și ei au susținut pe Lenin și
Trotsky tiranii și trădătorii poporului
rus ca să zdruncine temelile rândurilor
din Rusia.

Partea cea mai mare a armatei com-
batante a lui Lenin și Trotsky-cu cari
ei terorizează și jefuesc pe bietul popor
rus, s'a recrutat din prizonierii austriaci
și unguri ce se aflau în Rusia, indemnăți
la aceasta chiar de agenții guvernelor
din Budapesta, cari sperau ast-fel prin
ajutorul dat destrăbălajilor ce stăpâneau
Rusia să scoată această țară din război
și să înlesnească acțiunea armatelor ger-
mane. Prizonierii unguri au făcut în Ru-
sia o armată de 40.000 oameni pusă în
serviciul lui Trotsky și a lui Lenin.

Mare era bucuria ungarilor de la Bu-
dapesta de isprava prizonierilor lor din
Rusia-văzând cum se surpă toată pute-
rea Rusiei, a cărei armată la începutul
războiului amenința să pătrundă pe
câmpiile Ungariei.

În bucuria lor idioată ungurii au uitat
înțelepciunea vechei zicătoare româ-
nești că « Cine sapă groapa altuia cade
în ea ».

Toți acești propagandiști unguri din
Rusia obicinuiți cu desordinea, cu jafuri-
le de acolo și cu traiul fără muncă, in-
torși acasă și-au continuat meșteșugul.

Politicianii din Budapesta n'au motive
să se plângă de ce s'a întâmplat în
scumpă lor capitală. Culeg ceea ce au
semănat.

Este o Dreptate se vede, mai presus
de puterile omenesti, care pedepsește pe
ori ce om, în cea ce a păcănit.

ESCA.

DE LA ALBA-IULIA

Noembrie 1918.

După patru ani de pribegie, coborâm
din nou munții Ardealului... Nu mai
este Ardealul vechi ce ni se deschide
înaintea ochilor, ci un Ardeal nou, mai
frumos, mai românesc, aproape numai
românesc. Pe unde trecem pe la Năsăud,
Bistrița, Dej, până la Cluj, numai viața
românească. De două zile a început
pentru tot-deauna pe pământul nostru
românesc stăpânirea ungurească. Pre-
tutindeni vezi fluturând mândrul nostru

tricolor, pentru care atâtea lacrimi,
atâtea sânge s'a vărsat. Pe unde trecem,
prin frumoasele sate granițerești, cea mai
mare ordine. Suntem la trei zile după
revoluțiunea din Budapesta, care l'a
alungat pe Impărat și a liberat popoa-
rele asuprite de unguri; suntem în plină
revoluțiune dar aci pe pământul româ-
nesc revoluția a fost mai demnă mai
frumoasă am putea zice, de cât la un-
guri.

Poporul nostru și-a păstrat cumpătul
și el a fost cel dintâi care a cerut să se
ia măsuri ca să se împedice jafurile și
prădăciunile.

El, poporul a organizat gărzile națio-
nale, el a instituit pretutindeni consilii
naționale cari să ia locul autorităților
ungurești.

Pe biserică și școli flutură steagul
românesc. Prin străzi și ulițe vezi
patrulând gardiști români și tineri și
bătrâni pe câți i-a găsit schimbarea
această acasă. Nu vezi în schimb nici
pui de jandarm. Parcă i-a înghițit pămân-
tul. Și nicăeri nici urmă de jaf.

Dar n'a fost așa în satele unde sint și
unguri, în satele ungurești. Aci străinii
aceștia s'au datat la jafuri, la omoruri.
Ce-i leagă pe ei de pământul românesc
al Ardealului? Ei au venit la noi de eri,
alaltăieri, n'au aci nici leagănul copilă-
riei, nici mormintele părinților. Ei om-
avă, pradă și jefuesc averea românească...
Dar noi de ce am jefui ce este al nostru,
ce dacă n'a fost al nostru eri; va trebui
să fie al nostru mâine?

Și românii n'au făcut nicăeri nici cea
mai mică stricăciune. Două zile după ce
am coborât pe la Vatra Dornei—alt colț
de pământ românesc, grădina veselă a
Bucovinei, revenit la sinul mamei dela
care a fost răpit—intram în Cluj, totul
este schimbat și aci. Pe clădirea « Eco-
nomului » drapel tricolor românesc; pe
piepturile Românilor, pe căciulele gar-
diștilor români, tricolorul românesc...
Și vorbă românească, multă vorbă ro-
mânească pretutindeni. Incepe să îm-
brace haină românească și Clujul...
Vigoarea poporului va cuceri în curând
și această cetate ungurească...

S'apropie ziua cea mare de la Alba
Iulia ziua adunării naționale dela
19 Noiembrie (1 Decembrie) când repre-
zintanții poporului românesc au să-și
spună cuvântul hotărâtor. Cum ne co-
borâm spre vechia cetate a lui Mihai
Viteazul trenurile sânt tot mai încăr-
cate. Prin gări sute și mii de oameni
cu drapele cu prapori cu muzică... Parcă
întreg Ardealul a pornit la Alba Iulia.
Zi de zi se revărsă în Bălgradul româ-
nesc alte mii de români. Vin nu numai
delegații dar vin aproape cu toții. Vin
din cele mai îndepărtate ținuturi, din
fundul Banatului, din Bihorul părăsit,
din munții Maramureșului... Vin satele
mai apropiate cu femei și copii cu toți.

În frunte și acum merg preoții. Și cum
defilează în străzile Albei-Iulei în rânduri
de câte patru, cu drapele în frunte, cân-
tând și aclamând, îndreptându-se prin
poarta cea mare în a cărei închisoare a
suferit lăncu, prin poarta a doua prin
care a intrat, înainte cu 420 de ani,
Mihai Viteazul — spre câmpul cel mare
unde au fost frâuți pe roată Horia,
Cloșca și Crisan—capii revoluțiunei ro-
mânești de la 1785, vezi și simți că luăm
parte la cea mai însemnată zi din istoria
neamului românesc.

Sunt adunați la Alba-Iulia peste
100,000 de români, cărturari și țărani,
civilii și militarii... Mai ales însă
țărani, noștri mândri, Moșii lui Iancu,
Maramureșenii lui Dragoș. Și tot me-
reu vin alții și iar alții, încât abia
mai poate să-i cuprindă până și câmpia
acea întinsă de lângă cetate.

Și nicăeri nici cea mai mică turbu-
rare, nici cea mai mică neorânduială...
Acum suntem cu toți acasă în casa
noastră românească.

De odată răsună clopotele din Alba
Iulia. Toate clopotele. Și parcă auzim și
celelalte clopote din țară, toate clopo-
tele câte au mai rămas prin satele
noastre românești... Glasurile de aramă
se înalță în văzduh ducând în largul
lumei vestea că prin voința poporului
românesc: Ardealul, Banatul, Crișana,
Maramureșul, Sătmarul și Selajul s'au
unit pentru totdeauna cu România, Bu-
covina și Basarabia.

I. Schiopul

CALUL ȘI MĂGARUL

(memoriei neuitatului Caragiale)

*Nebun sălbatec, fără frâu
Prin arătură și prin grav,
Peste livezi, peste câmpii,
Sărind bariere și hotare
Și șanturi largi și garduri vii
Fugea un cal, fugea mai tare
Ca vântul prin pustii.....
Sub el pământul tremura
Și or ce piatră scăpura
scânteiilor*

*Dar el în vraja unei ținte
Pe care nimeni n'o vedea
Fugea fugea'nainte*

*Mai iute tot meru mai iule
Părând că n'aprigul lui sbor
Îl poartă... aripi nevăzute!
Dar în fantasticu-i transport
Frângându-și gâtul cade mort.*

*-Atunci măgarul se venea
Pe drum încet, împovărat,
Cu pasul rar și măsurat,
A exclamat: ce animal!*

*Și-a ris că'n ris spiritual
Ca risul ori căru măgar... adevă-
Și risul lui parcă zicea: [rat.*

*-Eu bănuiam de la'nceput,
Ce s'a'ntâmplat i se cuvina
-De ce n'a mers și el ca mine*

La pas pe drumul cel bătat?!

CINCINAT PAVELESCU.

HORA UNIREI LA IAȘI

Inainte cu doi ani

În luna Iunie au sosit la Iași primele re-
gimente de Ardeleni. Ei veneau să se lupte
alături de noi în contra asupritorilor ger-
mani. austriaci și unguri, cari de un an de
făfuiau Muntenia. Mult a îndurat și Mol-
dova în aceste grele zile, dar ce ne alina
suferințele, era să n'avem dușmanul și pe
pământul asta românesc, la noi în casă.

Toți Românii adunați în Moldova știau că
în ei era speranța fraților asupriți, și că
de la ei trebuia să vie liberarea. În această
vară 1917 uitau toți de suferințele lor, de
durere și de moarte, de foamete și de boli,
Singular gând era răzbumarea și recuceri-
rea. Iată de ce ofensiva de la Mărășești a
fost o pagină frumoasă și sfântă din istoria
noastră. Armată toată avea un singur gând
un suflet, care era sufletul românesc.

Ca să ia parte la această luptă pentru
libertate, au venit din Rusia, cete de Arde-
leni cori se găseau pe acolo. Au venit ca să
ne ajute, ca se ne spue că idealul nostru
este idealul lor, și dorința noastră, dorința
lor. Aceasta noi toți la Iași am înțeles'o, și
i-am primit cu bucurie.

În această dimineață de Iunie au sosit
mai multe mii de soldați ardeleni cu ofi-
țerii lor și au fost primiți cu muzica militară
cu vivate și cu urale. Pe platoul Moara de
vânt se adunase regimentele românești din
Iași, membrii guvernului, miniștrii și ofi-
țerii aliați, și o mulțime de lume fericită și
mișcată care aștepta pe acești frați de din-
colo. Ardelenii au dat jurământ M. S. Re-
gelui Ferdinand și au primit un drapel ro-
mânesc pe care au jurat să'l apere și să'l
iubească.

După aceasta li s'a dat o masă mare și
trebuie că li s'a părut dulce această pâine
românească, săracilor frați asupriți de ani
de zile sub jugul unguresc. Știți și voi că
e de adevărată această vorbă românească:
« Pie pâinea cât de rea, tot mai bine în
țara mea ».

Această frumoasă zi iată cum s'a sfârșit:
La ora două după amiază, toate regimen-
tele românești din Iași, și toate regimen-
tele de Ardeleni, s'au adunat pe piața Uni-
rei. Acolo este statuia lui Cuza, domni-
torul caruia îi datorim unirea Munteniei și
a Moldovei. De pe treptele acestui monu-
ment Domnul Prim-Ministru a ținut o cu-
văntare. Atunci a vorbit și Octavian Goga,
marele nostru poet, care este Ardelean din
Sibiu, și el a știut să spue toată bucuria
și toată așteptarea noastră. Au mai vorbit
alți Ardeleni, Munteni și Moldoveni, până
s'a încins o horă, și era Hora Unirei. Toți
au intrat, în această horă, cei mai mari al
statului, ofițerii; soldații, femeile, tot po-
porul mână în mână! Piața toată juca Hora
Unirei, și toți erau frați. căci în toate în-
mile bătea aceeași speranță.

Și iată o îndeplinită azi această unire
sfântă.

M. G.

FOILETON

(3)

BĂTĂLIA DELA MĂRĂȘTI

Un bătrân privește cu ochii umezi hora
și zice încet:

— Noi abia astăzi sărbătorim Paștele!
Apoi mergem mai departe, spre graniță.
Ș'aici pe minunata șosea șerpuită care duce
spre Lepșa prin locuri romantice, au mai
rămas urme din fuga grăbită a Nemților.
Căștile lor mari și grele stau imprăștiat și
răsturnate ca niște ceanașe prin toate
șanșurile.

Ajunși la liniile noastre, asistăm o oră și
jumătate la un duel de artilerie între bato-
riile noastre și cele inamice. Văile sună
strident și formidabil de detunături și
proectile trec ca'n fâșăiri aspre de mă-
tasă.

Inamicul răspunde. Bombele lui bat cul-

mea șoselei. Vin cun șuet de spaimă parcă,
cad și se sparg cu vuet, înălțând norul
negri și cenușii. Zburăturile trec ici colo,
ca niște albine rătăcite.

Un glas chiamă o brancardă. Un rân't
vine eurând întins supt manta, cu buzele și
cu ochii arzători. A fost lovit în coapsă de
o schijă de obuz.

În vale, pe Lepșița, liniile noastre înain-
tate au fost atacate de câteva companii
germane. Postul de comandă e înștințat.
Artileria își înțește focul. Bateriile trăs-
nesc adânc și arsurilor de pe culmi.

La telefon, colonelul ascultă raportul din
vale.

— Alo. Ce este, locotenent Hancea? Te-
atacă două companii?... Tine-te bine, dragă;
să nu dai un pas înapoi...

În vale sună impușcăli de armă, ră-
păituri de mitralieră. E o acțiune fierbinte.
Locotenentul Hancea răspunde. Mai cere
provizie de granate. Indreaptă focul artiler-
iei. Se pare că e într'o poziție critică, ata-
cat din două părți.

Colonelul zâmbește la aparat, emo ionat
și mișcat dintr'odată.

— Așa Hancea, bine... — zice că piere
acolo cu toți ai lui, și nu da un pas înapoi!
Artileria noastră tună. Bombele inamice
se sparg pe rând în apropiere.

Locotenentul Hancea pleacă de la aparat
și întoarce iar. Improspătătorii de muniții
trec cu sacii cu granate către vale printre
exploziile șrapnelor și obuzelor nemțești,

Într'o oră și jumătate postul înaintat al
locotenentului Hancea a respins trei atacuri
inamice. I-a prăbușit pe Nemți în vale. Le-a
aruncat cu granate în cap, i-a amestecat cu
pământul...

Apoi artileria încetează și ecurile codri-
lor și vă lor se alină.

La întoarcere, întâlnesc mulți prizonieri.
Numai Germani.

Un tânăr, trist, cu fața firavă, vorbește
trudit. Arată că e din Dettmold. De trei ani
a umblat pe toate fronturile Europei. Acin
Vrancea, cum spune și ofițerii lor, s'a în-
tâmplat cu ei un lucru fioros și spăi mântă-
tor.

S'au bătat în alte părți necontenti. De
multe ori au fost biruitori. Au fost și înfrânți.
Dar în pozițiile tari de la Mărăști
au primit dela mânoșii noștri soldați o
lovitură de crâncenă încât nu și-au
venit în fire nici astăzi. Trupe nouă vin să
înlocuiască pe cele distruse și spărcuite.

Văd acum deplin că prin această bătălie,
armoniosă în planul ei și'n execuția neșo-
vitoare și exactă, indiferent de ce poate fi
mâni, armata noastră și-a câștigat un titlu
nediscutabil de gloriu.

Bătălia dela Mărăști va trece în istoria
noastră ca o operă serioasă și solidă de artă
militară. Toată desvoltarea ei a fost prevă-
zută și s'a executat potrivit planului inițial.
Cel din urmă soldat a știut unde merge și
și-a făcut datoria. Artileria a dovedit o
precizie înspăimântătoare. Ofițerii Ger-

mani prinși au trebuit să se plece, arătându-
și toate omagiile lor.

Iar deruta nemaipomenită, care i a dus
pe inamici dela dealuri într'o goană până
pe crestele munților, le va rămânea ca o
dără de foc în amintire; în această dără
scilipește o baionetă și un ochi încrunțat de
care se vor înflora totdeauna.

Mult doliu, multe dureri multe lacrimi au
fost răzunate în ziua de 11 Iulie 1917!

Ofițeri și soldați căzuți la Mărăști, pace
vouă! Pe mormintele voastre glorioase, vor
cresce florile veșnicei aducer aminte.

Mihail SADOVEANU.

N'ai să plângi

1° August 1914.

Mobilizarea.

El Ofițerul, este gata.

De ani de zile, el o pregătește; de câte-
va săptămâni o știe certă. De câte-va zile
afacerile lui și ale nevestei sale, sunt regu-
late; de câte-va ceasuri, cantinele sunt
închise. Câte-va clipe încă, și are să plece.

Își îmbrățișează nevasta. « S'a ști Marie,
dacă nu mă mai întorc, n'ai să plângi!
Ești nevastă de ostaș, și nevastă de ostaș,
nu plânge!... »

Ea nevasta ofițerului e gata. De câți-va
ani, se pregătește, e infirmieră; de câte-va
săptămâni știe.

De câte-va zile foaia de drum este în regulă;

de câte-va ceasuri cantina este gata. De
câte-va clipe... El a plecat... Ea știe, ră-
mâne liniștită și mândră.

El a plecat la front. Ea pleacă la

Ultimele zile din August 1914.

El a căzut în Alsacia.

A sosit știrea, să știi Mario, tu n'ai să
plângi!... Ești nevastă de ostaș, și nevasta
de ostaș nu plânge... »

Ea aude glasul iubitelui.

Se oțelește... și n'a plâns!

« El mi-a spus'o, nu trebuie să plâng;
șoptește ea » și se reintoarce la patul
răniților.

Descoperițivă!

Citat la ordinul Armatei.

L. șef de Batalion, ofițer strălucit, s'a
deosebit mereu în serviciul lui de Stat
Major. La 29 August fiind ofițer de legă-
tură la un corp de Armată și ascultând
numai curajul lui, a condus la asalt
batalionul care slăbise, și a fost omorât
în cursul acțiunei.

În oras bombardament

« Iată că bombardează, ia intră în năun-
tru, mă auzi? când îți spun? Unde este
sora ta? haide!... » Rămâne doi mitite
afară, Maria și Ion, care umblă prin
dărămături. Cel dintâi obuz a fost scurt
Al doilea are să fie lung. Și al treilea
are să adauge o gaură la găurille ac-
perisului. E sigur. Cel'altu' trebuie să

RĂBDARE

Imi închipui starea de suflet a bieților noștri soldați cari se află în Franța așteptând a fi reimpatriți.

Au pornit la luptă cu dorul de-a vedea România înfrățită cu copiii de dincolo de munți. S'au bătut pentru o Românie mai mare, mai bună, mai dreaptă și mai liberă. Au suferit chinuri și dureri peste puterea omenească. Departe de căminurile sfinte, unde cei rămași au cunoscut aceleși suferințe și altele mai grele poate, au dus greul război, cel mai îngrozitor pe care l'a cunoscut omenirea. Au tremurat în gerul unei nemiloase și au degerat în șanțurile pline de noroi înghețat-dar s'au bătut cu voinicia neînfrântă a Românului. Au răbdat zile și nopți de groază sub bombele și mitraliera dușmană, dar nădejdea victoriei din urmă le-a oțelit sufletul și le-a întărit mușchii. Au fost prinși și purtați din lagăr în lagăr, fără hrană, fără vestimente și câți din acești martiri ai datoriei și ai iubirei de neam, n'au închis ochii, de boală și de lipsă departe de țară și de tot ce le a fost scump!

Ce viziune dureroasă trebuie să le fi fulgerat dinaintea ochilor în clipele agoniei supreme. Țărina lor scumpă călcată în picioare de hoidele dușmane; casa prădată de scoarțele lucrate în timpul ernelor lungi de mâini scumpe și neobosite; tot avutul încheștat prin muncă și sânguină risipit; vitele lor luate de nemți, unguri și bulgari!

Și nici o nădejde de cât în dreapta te Dumnezeu din ceruri!

Și nici o mângâiere de cât în credința că dreapta te trebuie să biruiască într-o sfârșit.

Cei cari au supraviețuit învingând torturile corpului și ale sufletului, cei cari trăesc azi cu ochii plini de visul intrupat: România întărită și hotarele, orânduite întâi de marele Voevod Mihai Viteazul, Transilvania, Bucovina, Banatul, Basarabia, strânse într'un singur mănunchi cu țara românească de dincolo de Carpați. Toți aceștia cari au făcut tot cea-ce se poate omenește face pentru împlinirea unei idei mari, poate azi își zic:

Războiul s'a sfârșit. Pacea se discută la Paris de cărmuitoarii țării. România e mare și liniștită. Dar pe noi ce nu ne trimite la vetrele noastre sau să isprăvim mobilizarea în țară?

Gândul acesta este foarte firesc, dar înțelepciunea românului este tot atât de mare ca marea lui bărbăție. Răbdare! trebuie să-și zică ei singuri. Dacă Guvernul nu ne trimite în țară când are atât de mare nevoie de noi la câmp și în armată, e desigur că nu-i este cu puțință. Transporturile internaționale au devenit enorm de grele din cauza lipsei de mașini și de cărbuni. În

fic în beci. N'ai nici măcar trei clipe ca să te pui la adăpost. Iată! Maria necăjește o găscă cu o varză. « Mă înlezegeți când vă spun să veniți iute. » Ia pe fata de mână și o trage, Ion urmează. Incepe să le obosească. Tot așa și iar așa, necazul zilei. Ba dimineața, ba seara; obuzul care vine plesnește, sparge acoperișul, omoară o pasăre sau ca deunăzi, pe pisica Mimi. Zău, e prea, prea, oare n'are să se isprăvească jocul acesta? « Zi Mamă, ai să le spu Boșilor că ne plictisește? »

Sunt la adăpost. Oare sunt toți? Da. Pavel și cu tata, și Ileana și căinele Tom. N'are să fie mult, tragerea este precisă, dar scurtă de obicei; când sunt zece obuze e mult. « Am să isprăvesc cu sapa până deseară », zise tata, care așezat pe o poartă, rodea o coajă de pâine. Pavel îl privește, și apoi ridică muclul de la sapa. « Săptămâna trecută, a trebuit să lase treaba neisprăvită, așa se infierbântase Boșii, un adevărat potop, ca la Verdun (se poate înlocui cu Mărășești). « Lumă narea ta le îndârjise, spuse Mama. » E necăjită mama, mereu cu frica în spate; tace, și se ține bine, ca să nu necăjească barbații; dar vede mereu în fața ochilor săi, pe mama sa, omorâtă, acolo în curte; la început, la cea d'întâi bombardare, când luase casa drept țintă, afurisiții. Ce zi! și înmormântarea, noaptea, pe pipăite, în câmp, A! o s'o ție minte!

țară mizeria e neagră fiind că nemții au cărat cu ei și boi, și cai, și căruțe, și mașini, și grâu, și porumb, și lăoă. N'a mai rămas din vechile gospodării decât dorința de-a reface printr'o muncă împătrită tot ce s'a pierdut.

Toti suferă. Și bogății și săracii ce mari și cei mici.

Primele transporturi cari pleacă trebuie să ducă alimente în țară.

Să stăpânim dar nemulțumirile cari nasc și din dorul de a ne vedea acasă și din nesiguranța zilelor pe cari le trăim.

Șă ne gândim că numai prin voe bună și unire vom putea contribui folositor fie-care la marea operă de reconstruire care ne așteaptă.

Noi toți cei de aci cari suferim o pribejie pe care Franța ne-o indulcește cum poate, să avem răbdare și încredere în cei cari răspund de soarta noastră. Să uităm vechile desbinări, să rămănem numai buni români, români adevărați plini de dragoste pentru țară și de încredere în menirea neamului nostru latin.

CINCINAT PAVELESCU.

O țărăncă din Gorj.

DESPRE REPATRIERE

În sfârșit, după o dureroasă așteptare repatrierea a început! Un prim transport de 425 de soldați a plecat acum două săptămâni spre țară cu vasul România, iar Sâmbătă pleacă un al doilea transport cu vasul Dacia. Întru cât de o camdată contingentele nu pot pleca de cât treptat, nefiind încăperi mai multe pe vasele românești cari duc ravalierea în țară, s'a adoptat de către autoritățile noastre militare modul cel mai drept de-a începe repatrierea, adică pe clase, precum se face și pentru demobilizare. Ast-fel contingentele cele mai

pentru rapatrierea pe clase, dar și pentru pornirea călătoriei în țară, au fost efectiv român.

Până atunci, speranța și răbdarea cari au înălțat atât de sus inimile românești pe tot timpul suferințelor noastre, vor îndemna pe ostașii noștri cari încă pentru puțin timp se află în Franța, a păstra atitudinea demnă ce se cuvine într'o țară aliată și prietină.

M. P.

Plecarea Legionarilor Români din Italia

Tarent, 5 Februarie.

În ziua de 3 Februarie, Regimentul I, al Legiunei Române din Italia, s'a

imbarcat în portul Tarent pentru România pe vapoarele italiene « Regina d'Italia » și « Meran ». Regimentul acesta alcătuit din 80 ofițeri și 2600 soldați pe deplin echipați și înarmați, e comandat de colonelul Siliprandi.

Erau de față la imbarcare Părintele Dr. Vasile Lucaci, Atașatul Militar al României Dl Colonel I. Florescu și căpitanul Mihai Maxim de la comanda Legiunei Române.

Imbarcarea s'a făcut în cea mai deplină ordine. Ostașii noștri, voinici, plini de sănătate, disciplinați, erau de-o veselie fără margini. Știrile despre răscoalele ungurești din Ardeal contra românilor i-au umplut de îndârjire și de nerăbdare. Doresc cu toții să ajungă cât mai de grăbă acasă pentru a face rânduiala pe acolo unde nu este încă.

Între acești legionari cari pleacă spre casă, sunt o seamă cari sub comanda Sub Locotenentului Dumitru Radu, un

brav tânăr bănățean, au luat parte la ultimele lupte împotriva austro-ungarilor pe frontul italian.

Cu toții, ofițeri și soldați sunt pătrunși de adâncă mulțumire și de-o arzătoare sete de-a munci fără preget pentru binele și fericirea neamului românesc. Se întorc spre patria desrobită și întregită dar isi dau cu toții samă de munca uriașă de reînnoire ce-i așteaptă întorși odată la vetrele lor. Iși dau cu toți, seamă că în noile împrejurări, fie-care din noi trebuie să fie un element de muncă și de ordine, dacă vrem într'adevar o Românie nu numai mare, dar nouă, puternică, luminoasă și fericită.

Căntece din Războiu

La București s'a publicat o mică cântică de poezii populare românești (*) în care s'au publicat o multime de căntece de-ale soldaților Români din Transilvania și Banat, cari au luptat și sângerat pe toate câmpurile de război ale Europei. Reproducem câte-va din aceste mărgăritare ale poezii noastre populare.

*Cătu-i Ardealu de mare
Num'o cărăușe are,
Bătucită cu pământ,
De merg răgutele rând,
Și măicuțele plângând,
Și mândrele suspinând.*

*Foade verde de alun
De-ar fi mândra peste drum
N'aș putea s'o vâd de fum,
Aș gândi că-i păsărea
Și între gloanțe ar cădea;
Aș gândi că-i albă floare
Și-aș călca-o în picioare...*

*Bate vântu pe hotare
Din pom cade albă floare,
Și ca fulgii de zăpadă
Mi s'așterne în grămadă,
Pe la cruce de răspinte
Peste proaspete morminte,
Pe morminte nstrăinate
Pe cătane împușcate,
Impușcate pe la spate,
Nu de glonț de la dușmani
Ci de glonț de căpitani,
Glonț de listuri ungurești
Și de căpitani nemțești.*

*Pe dealul Feleacului
Iese umbra Iancului
Și jelește și se plânge
Că Ardealu-i plin de sânge.
Și nu-i sânge păgănesc,
Dar e sânge românesc,
De feciori nevinovați
Drept în inimă împușcați.
Pe la Blaj peste morminte,
Iese umbra lui Axinte
Și suspină năbușit
Că Ardealu-i tot cernil.
Nu-i cernit de norii grei
Ci de lacrimi de femei
Și de lacrimi de măicuțe
Și de jale de dragute.*

*C'a nverzit frunza de fași
Și n'au mai venit cei dragi,
Că de vii ni-o'ngropat
Înălțatu de împărat,
Răsplăti-ar Dumnezeu
Numai după gândul meu...
Foae verde de scoare,
Soare, soare, scinte soare
Ține ziua tot mai mare,
Că mi-e jalea călătoare
Peste dealuri peste munți,
La pârîntii cei cărunți
Peste dealuri și vălcele
La căsuța mândrei mele.*

(*) « Flori de sânge » căntece populare ardelenesti adunate de Aurel Esca și Iosif Schiopul cu o prefață de Octavian Goga.

P. R.

« Șezi binisor Ioane! » El necăjește căinele și țipetele lor împiedică de a auzi exploziile. — Patru până acum, mai trebuie așteptat nițel, înainte de a eși, te pome-nești că mai vin alte..., tocmai, cade al cincelea; tot se cutremură, ie unul mare. — « E unul de 220 zice tatăl liniștit. » Un vînt de dărămătură urmează lovitură. « E sura zise Pavel. » — Ea trebuie să fie, era și prăpădită, nu mai ținea de cât în doi stâlpi; cea mai mică s'gduiatură o dădea jos.

De o dată se auziră afară niște țipete lungi. — « Porcul! porcul e rănit, tipă mama tulburată, trebuie omorât Timofte. » — « Păcat zise omul, îi mai trebuia trei luni... » — Atât. E destul. Porcul trebuia să-l hrănească iarna viitoare, ar fi fost mai gras. Da, ce să faci, are să-l taie acum, ca să nu-l piarză dacă este rănit, și este de sigur, prea țipă. Ce nenoroc?...

— « Vezi că isprăvim cu sapa, spune băiatul, da cu porcul are să fie de lucru. Bombardarea se oprește. — Tăcere. — Toți iesse afară. — E soare, soare de Julie și aer curat, și în locul sursei dărămată, se vede o mare bucată de cer. « Am găsit obuzul, strigă Jon care își bagă nasu pe tot locul. » Era o frumoasa bucată de alamă abia turtită. — « Bine ghiții, e unul de 220, spuse tata. » O s'o aadauge, ca amintire, la celelalte, o sută. căzute în trei luni.

Porcul trage să moară, șelele rupte Timofte îl sângeră, pe când nevasta pregătește paille ca să-l pârlească; mai târziu s'ar

zări lumina din rândurile inamice, la o sută cinci zeci de metri. « Ba zău că era bun de taiat, și gras, spuse tata, mâinile roșii de sânge. »

« Tocmai că și vânzarea lui e făcută, îi zise nevasta. — Da ști bine, căprarul, ăla care a venit, îl ia tot pentru compania lui; și adaugă dacă vrei. » El vrea, ce! pasă? banu e ban. Și apoi cine știe dacă mâine mai tră-ște, ori dacă n'are să trebească, într'o bună zi să plece, din ordin; cine știe unde. Le'a și amenințat cu plecarea, de mai multe ori. Dar ei n'au vrut. Li se rupe inima, să plece să se depărteze. Ține la pământ la păreții găurii ai casei, chiar la dărămături. Îi bombardează? E și? Îi privește, sunt la dânsii acasă. Sălase tot așa în pieire? pentru ce? Și apoi grăul, porumbul, via. Acolo, n'au să aibe nimic. Aci trăesc. Sunt obuze, da, dar se ascund când trebuie; s'au învățat acum. La urma urmei, nici o pierdere, afară de bunica surdă. Locul lor este aci. E război, atâta pagubă, nu e treaba lor, ei nu sunt soldați.

— « Na, spală mâtele, spuse Timofte, le-om mânca mâine. »

AMINTIRI

Decembrie.

Cinci ceasuri dimineața. Frig de crapă petrele. Întunec besnă de-abia străpuns din departare în departare de o lumină de

felinar. Grăbesc pasul ca să mă duc să-mi iau serviciul. Sub lumina palidă a unuia din acei rari felinari încrucisez o tânără fată care ese dintr'o casă a străzii. Ori și cum, nu este o oră pentru a fi o fată pe stradă. Dar trec; am trecut și alte gânduri mă ocupă. Fata e departe; nu mai mi-este gândul la ea.

Trece o săptămână, aceeași oră; frig de iarnă; întunericul și mai negru, străpuns și mai în departare de câte un felinar imbrobodit. Iar mi-a venit rândul la serviciu. În aceeași stradă, din aceeași casă, aceeași tânără fată. Straniu? Dar n'am timp; trec; am trecut. Fata e de parte. Nu mai mi-este gândul la ea.

Câte va zile mai în urmă, un ordin de dat la gară. Serviciul o dată executat am timpul să privesc în jurul meu multimea sgomotoasă care mă împinge și mă înconjoară. Sunt soldați din toate neamurile lumii, Francezi, Englezi, Sârbi, Indiani, Chinezi. În mijlocul acestui furnicar omeneesc se strecoară tinere fete ale Crucii Roșii cari se grăbesc, ducând, dând, împărțind în trenurile care pleacă și în cele ce sosesc ostașilor, lungiți pe bănci sau pe scânduri, băuturi calde, mâncare și câte o vorbă bună pornită din inimă.

Ca niște albine harnice ele intră în cantine, cu tăvile și canele goale și rees repede, cu cămile iarăși pline cu cafea, lapte ferbinte, și tăvile încăracte cu pâine și carne rece. Mergând pe la vagoane din usă

în usă, din bancă în banca, împărtesc merindele soldaților obosiți și înghețați.

Admir acele tinere fete cari în zori de zi, pe frig și pe ploae, departe de căminurile lor hrănesc trupul și îndulcesc sufletul acelor cari vin de la luptă, acelor cari pleacă la bătaie.

Dar ce vâd? Oare nu mă insel? Ia să vedem.

« Iertați-mă Domnișoară dar nu veniți din strada?... »

Ba da căpitane... Dar de ce această întrebare?

« Pentru-ce? Pentru că acum cinci spre zece zile, pe frig de crăpa pietrele, întuneric besnă, la cinci ceasuri dimineața; pentru că acum opt zile tot la acelaș ceas pe un frig și mai mare și un întunec și mai negru, v'am văzut, eșind din locuința Dumneavoastră și am fost mirat. Iată deslușirea: veneați aci la serviciu?... Pentru dânsii îndurați atâtea!... »

Indurăm? Nimic pe lângă ce îndură ei pentru noi.

Și pleacă vioae, grăbită, brava copilă, dând, împărțind acestor soldați istoviiți, pâine, lapte, vorbe bune și dulci surise.

Iată cum își petrec timpul tinerele fete în anii 1914-1918.

Farădelegile Ungurești

Din ziarele românești de acasă

De când a ocupat armata română linia de demarcație care a fost indicată de către puterile Antantei, bandele săcuciești și trupele ungurești cari mai înainte își aveau cartierul general în orașul Clujului s'au retras către Oradea-mare. Teritoriul dintre Cluj până la Oradea-mare, pe oricare linie ai vrea să traversezi, e un teritoriu curat românesc. Satele de aici sunt populate aproape numai cu români. Trupele ungurești în retragerea lor au ținut să jefuiască și să prădeze aceste sate maltratând în tot chipul populația. Insuși faptele că trupele acestea nu sunt trupe regulate ci numai niște bande organizate pentru jaf cu învoirea guvernului unguresc, arată îndeajuns primejdia la care sunt expuse comunele românești. După ce s'a oprit armata română, luând poziție dincolo de Huedin, bandele săcuciești s'au retras spre Zelau, spre Oradea-mare și spre Sătmăr. În săptămâna trecută apoi ele s'au întors de nou dela Oradea-mare cu intenția ca să atace patrulele române și să maltrateze comunele românești neocupate. Astfel s'a introdus din nou în acest ținut teroarea maghiară care ne-a sugrumat în anii din urmă. Iar satele românești au fost date pradă bandelor organizate pentru jaf și omor. Mai ales trei comune au fost maltratate în modul cel mai neomenesc, aceste comune sunt Ciucea, Bologa (Sebesvar) și Poieni situate la marginea comitatului Cluj în cercul Huedinului. În comuna Bologa săcucii și-au făcut intrarea în 24 Ianuarie după ce au revărsat asupra comunei o ploaie de foc din puști, mitraliere și tunuri. Oamenii din sat s'au refugiat dinnaintea lor și atunci săcucii au început să bată femeile și copiii rămași acasă și să jefuiască tot ce au găsit de preț în comună. Șase țărani au căzut jertfa acestui banditism și anume Teodor Potra, Ioan Drezda, Simeon Pamantas, Dimitrie Baciu, Gavrilă Urs și femeia Maria Potra cari au fost ucși în modul cel mai barbar. Pe lângă ei o mare mulțime de răniți au să sufere pe urma maltrătarilor nemaiopomenite. Când în 27 Ianuarie unități din armata română au intrat în Poieni și Bologa au găsit cadavrele bieților nenorociți mutilate de săcui zăcând neingropate.

Comuna Ciucea au atacat-o bandele ungurești în 20 Ianuarie. O sută de săcucii armați cu mitraliere și cu granate de mână au atacat comuna, împușcând asupra oamenilor fără nici un motiv. Trei morți și opt răniți au căzut jertfa acestui atac.

În 20 Ianuarie urgia lor s'a descărcat asupra comunei Egeriște, unde au omorât un om și au rănit trei.

Pentruca să arătăm gradul de cultură a acestor barbari vom descrie pe scurt actul de brutalitate săvârșit de ei în comuna Poieni în ziua de 2 Ianuarie. În acea zi cete din armata regulată ungurească și bande de săcui năvălind în sat au prins pe sublot. George Tamaș, invalid cu brațul amputat și l-au târât cu ei. Sub cuvânt că e « român spurcat » l-au dus lângă la marginea satului unde desbrăcându-l l-au infundat în o groapă pe care au săpat-o atunci. Incetul cu incetul i-au astupat cu pământ și pietre corpul în groapă și, întrebându-l dacă mai vrea « România Mare » împungându-l neconștient cu baioneta. Când au isprăvit cu lucrul acesta așa încât bietului sublocotenent nu i-se mai vedea decât capul din pământ, atunci sălbaticii săcui au adus la groapă pe părinții tânărului în fața cărora l-au împușcat.

Că aceste fapte nelegiuite nu sunt născociri o dovedește împrejurarea, că ele au fost constatate și de generalul francez Paté, care a primit raport oficial despre ele cu ocazia petrecerii sale în aceste părți, precum și de ancheta făcută de căpitanul francez Caire, atașat militar al legațiunii franceze din Bucu-

rești, care a cercetat toate aceste sate și a luat dovezi dela martori oculari.

Știrile mai nouă ne vestesc că bandele săcuciești s'au aruncat și asupra ținutului Oradea mare și Beius și sub cuvânt că dezarmează gardele naționale române, comit cele mai mari banditizme.

Dupăce s'au încredințat ungurii că procedeul din marginea Bihorului a terorizat populația românească din ținutul acela, ei au pus în aplicare aceeași metodă și în comitatul Aradului pe cele două linii ferate, cari duc în Ardeal : către Zam și către Brad. În 26 Ianuarie un tren militar cu 700 soldați, 16 mitraliere și un tun de 75 cm. a venit din Budapesta și începând din Arad până la Iteu au desarmat și au alungat toate gardele românești prea slab armate pentru a se împotrivi.

În chipul acesta populația românească din comitatul Arad, Bihor, Sălaj și Sătmăr este expusă maltrătarilor neumane a acestor călăi sălbatici, cari își îndeplinesc opera lor cu consimțământul guvernului unguresc, care le pune la dispoziție arme, bani și toate mijloacele de comunicație.

« DIN RENASTEREA ROMANA ».

„România Mare“ în lagare O scrisoare a d-nei Catargi

Primum scrisoarea de mai la vale din partea d-nei M. Catargi distinsă secretara a Secțiunii Române „Vêtement du Prisonier de Guerre“, pe care ne face o deosebită placere de a o publica.

Domnule Director,

Înapoiindu-mă acum câte-va zile din regiunea NANCY-VOSGES, și având prilejul, în cursul inspecțiilor mele, de a constata serviciile aduse de Jurnalul « România Mare », am onoarea a vă expune următoarele observațiuni :

Din conversațiile care le-am avut cu circa 2,000 de oameni reese cu cea mai desăvârșită evidență, că citirea acestui jurnal, nu numai că constituie aproape singura distracție a soldaților noștri, dar intervine ca un puternic element de reconfort moral.

Într'adevăr oamenii sunt atât de doritori de a merge acasă și atât de desnădăjduiți de întârzierea adusă reparării, încât numai prezența și ajutoarele aduse de Doamnele noastre Delegate și de Ofițerii Români, precum și sprijinul sufletesc ce'l găsim în Jurnalul Dvs. îi împiedică de a ceda unei nemulțumiri care ar putea avea din punctul de vedere militar, consecințele cele mai grave.

În ceea ce privește redacția jurnalului, am observat că oamenii își asimilează perfect diferitele articole, dar că sunt în deosebi interesați de știrile din Țară, de povestile din Răboi și de noile legi. În toate părțile au cerut vești despre starea agriculturii, semănăturii, vite, etc. Este de observat că efectivul de 5,000 de oameni ce'l avem în aceste câmpuri, este aproape exclusiv compus din țărani, ceea ce se explică prin faptul că Germanii duseseră la muncă pe frontul occidental pe oamenii cei mai robuști, cei mai deprinși cu munca grea și a căror stare intelectuală era o mai mare garanție de răbdare și de supunere. Se găsesc printre ei un număr relativ mic de sub-ofițeri, iar majoritatea orașenilor s'a strecurat spre Paris de unde au plecat cu primul transport de repatriați.

Cred prin urmare că ar fi foarte interesant a se publica și știrile din diferitele județe asupra agriculturii, cerute de oameni, și comentarii asupra noilor legi agrare și electorale pentru a lumina înțelegerea țarilor noștri, asupra noilor datorii și noilor drepturi ce le stă în față.

Distribuția jurnalului se face în mod perfect și foarte regulat. Automobilul Comitetului nostru pus la dispoziția Delegatelor noastre, cutreeră toate câmpurile unde o dată cu ajutoarele împărțite și cu inspecțiile ce se fac, Ofițerul sau Doamna de serviciu distribuie jurnalul pe Companii proporționat cu efectivul prezent. În locurile prea de

părtate distribuția se face la două săptămâni, dar în cele mai dese cazuri, atunci când împărțirea nu se poate face de la Nancy, câmpurile trimet plantoane la Nancy pentru a nu întârzia primirea jurnalului asteptat cu atâta nerăbdare. Adese-ori sosesc astfel plantoane chiar de la vre'o 150 klm. distanță, așa încât din cele 14 puncte de concentrare unde sunt repartizați soldații noștri, nici unul nu e lăsat la o parte. Chiar cei 200 de oameni, aproximativ, răzlețiți în diferitele spitale ale regiunii, sunt serviți intru cât trimitem prin postă jurnalul direct de la Paris la diferitele adrese ce ne sunt semnate de cei interesați sau de la baza noastră din Nancy.

Ast-fel se poate spune că întregul contingent de 5,000 de soldați, fosti prizonieri în Germania, primește jurnalul Dvs. împărțit de către Secțiunea noastră.

Ca concluzie a informațiilor ce le-am luat peloc relativ la ajutorul neprețuit adus de Jurnalul Dvs. pot spune că nu numai binefacerea morală adusă până acum întrece ori-ce așteptare, dar că continuarea mai departe al acestui sprijin este absolut indispensabil soldaților noștri atât de încercați și al căror dor de casă și de țară trebuie neapărat îndulcit prin toate mijloacele posibile.

Vă rog să primiți Domnule Director, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Secretara Generală
a Comitetului Secțiunii Române.
MICAELA CATARGI.

DIN CORESPONDENȚA SOLDAȚILOR

Viata le Bois l'Evêque

În câmpul de la Bois l'Evêque se află peste o mie de soldați români, fosti prizonieri în Germania majoritatea care lucrau în spatele frontului german și cari au fost scoși din captivitatea germană de către trupele franceze, iar parte din ei evadați din lagărele germane.

Baraci spațioase și cu tot confortul au fost puse la dispoziție de către autoritățile franceze și servesc pe foștii noștri prizonieri până în ziua când mijloacele de transport vor permite împatrierea. Steaguri tricolore și gherlande de verde și ornează întregile barăci, dând aspectul unei zile de sărbători. Pe pieptul tutulor se observă cocarde tricolore ; moralul și dragostea pentru patrie sunt în cel mai mare grad în inima acelor voivoci. Ziua întreagă domnește o animație și o veselie de nedescris iar seara după ce se servește masa, câmpul ia aspectul unui carnaval de Veneția. Muzici naționale, dansuri, hore uriașe, se țin prin barăci ; la ele se asociază și soldații francezi. De multe ori lăutarul nu poate rezista cu arcusul său ; nădușeli ferbinți îi inundă fața. Flăcăii joc voinesce și nu vor să oprească jocul în ruptul capului. Câtă dragoste domnește între acești soldați foști matiri ai grelelor suferințe ! Acum când soarta a devenit milostivă, bucuria se dă față în față și îmbrățișează și toți fac parte din o armonioasă familie.

De asemenea scenele comice nu lipsesc ; piese de teatru ocazionale compuse deei cu caracter comic, clowni, declamații, recitări, cânt, etc., sunt în programul acestor zile de festivitate ce le petrec soldații noștri.

De asemenea este remarcabil câtă dragoste și iubire poartă acestor soldați Doamna Comărășescu care dese ori vine în mijlocul nostru împărțind sfaturi blânde de mamă și ajutoarele trimise de Comitet (1). Ast-fel că artiștii ocazionali au în repertoriul lor și pe generoasa doamnă. Așa se scurge timpul petrecut ai foștilor noștri prizonieri în câmpul Bois l'Evêque.

Sergent FLORIAN OPRESCU.

(1) Comitetul Secțiunii Române « Vêtement du Prisonier de Guerre ».

Populare

Eu nu știu cum o fi prin stele,
Dar prin comună pe la noi
Un fir de păr al dragei mele
Trage mai mult ca patru boi!

C. P.

STIRI DIN TARĂ

Casa Centrală a Cooperației și împrumuturilor a trimis o circulară băncilor din țară cerând președinților ca să intervie pe lângă săteni ca să subscrie la împrumutul unirei ce se face acum în țară.

Băncilor populare li se acordă la sumele subscribe prin intermediarul lor o bonificație de 1.50 lei la mie.

Pe ziua de 1 Februarie se reiau expedițiile de mandate postale, cari erau suspendate în întreaga țară și în streinătate din cauza comunicațiilor trenurilor.

Lucrările pentru repararea conductei noastre de scurgere a produselor petrolifere de la Ploesti la Giurgiu este aproape terminată.

Lucrările de studiu pentru înființarea unei stațiuni care să aprovizioneze direct capitala de la această conductă, au și început. Scurgerea pe această cale a produselor noastre petrolifere ca să aprovizionarea capitalei pe această cale are menirea să lase disponibilă o bună parte din vagoanele cisterne și locomotive, care întrebuințate la export, ar aduce o mare ușurare aprovizionării țării.

Ni se anunță că agricultorii cari au nevoie de vite din Moldova se pot adresa consilierilor agricoli cari vor face intervenția necesară la armată. Transportul privește însă pe agricultor.

Administrația Americană pentru aprovizionare ne comunică că vapoarele din vest au sosit în România cu 7000 tone grâu american pentru ajutorul populației române.

Prin punerea armatei ardelenice sub comanda Generalului de Divizie I. Boeriu, armata ardelenă face parte integrantă din armata română.

Toți funcționarii de la Banca Generală Română cari au pus această bancă în slujba dușmanului pe timpul ocupațiunii au fost destituiți.

Ieri 25 Ianuarie, a sosit în Sulina vaporul Laucardia cu făină. Din cauza greutateilor de transport pe Dunăre, numai patru șleperi cu făină au putut fi duse de la Sulina la Galați cu 1600 tone de făină. Se speră că în curând vor putea fi duse toate șlepurile la Galați. Din cantitățile de făină sosite la Galați s'a lăsat o parte pentru populație și armată, iar restul s'a expediat la București și va sosi în cursul acestei zile. Pentru a sa grăbi transportul, au fost suspendat trenurile de călători Galați București.

Fabricanții tăbăcari au avut eri o consfătuire la Ministerul de Industrie și Comert. Ministerul va da tăbăcarilor piele brute, iar pentru materii prime va interveni la minisierul nostru de rasboi și la aliați, ca să le procure ce se va putea. După ce se va vedea cu cât se poate procura materiile prime se va stabili prețul de vânzare al produselor fabricate.

Guvernul maghiar continuă a zădărnici emanciparea naționalităților din fosta Ungarie. După punerea la cale a grevelor fără succes dela minele Pietroșani și căile ferate din Ardeal, Guvernul maghiar a organizat o grevă monstră a tuturor funcționarilor și muncitorilor pe teritoriul ceho-slova.

Congresul partidului țărănesc se va ține în primele zile ale lunii Martie.

În acest congres o nouă alcătuire politică va stabili definitiv programul ei, vor participa toți delegații partidelor din județe.

Pentru Bănățeni : Comitatul « Reunire uinei Bănățene » primește zilnic scrisori de la Bănățeni în care aceștia își exprimă aderarea la programul reuniunii și se asociază cu toată inima la acțiunea pentru lămurirea opiniei publice asupra Banatului, arătându-se extraordinară valoare culturală și economică a acestei provincii de frunte cu caracterul adevărat românesc, și accentuându-se imposibilitatea de-a se ceda ca obiect de compensație măcar o palmă de loc din Banat, care este cel mai vechi pământ românesc și care formează un întreg organ indivisibil.

S'a înființat un tren direct care a început să circule de două ori pe săptămână între București și Paris. Trenul este militar și păzit de soldați francezi armați cu mitraliere. Se compune numai din trei vagoane cu 18 locuri fie-care.

La plecarea din Paris 18 locuri s'au rezervate Elveției, 18 Austriei, și 18 României. Drumul ține 4 zile.

Din raportul inspectorului tehnic care a fost trimis în Bucovina, ca să cumpere vite pentru muncă, reese că acolo se găsesc foarte puține vite cu prețuri foarte mari. Nutreț însă s'ar găsi suficient cu prețuri convenabile.

Semănături din Bucovina s'au făcut puține din cauza războiului. În partea de nord se simte lipsa de porumb și alimente.

Circulația trenurilor pe linia Câmpu-Lung-Golești și pe cele laterale a fost suspendată temporar pentru a se permite a ducerea lemnului în capitală.

Epigramă

(Unui flo german)

Cum mergi cu lăra mă întrebă
Un scrib al « Vieții românești » ?
- În or ce caz eu n'am schimbat-o
Ca Dumneata pe mărci nemțești ! »

C. P.

ANUNȚ

Se amintește că distribuția acestui jurnal în câmpuri se face în mod cu totul gratuit și că neputându-se publica un număr de jurnale egal cu numărul soldaților este de datorita fie căruia după ce a citit jurnalul a-l trece mai departe la camarazi fără nici o plată.

Dacă se găsesc în unele câmpuri, oameni destul de răi ca să ceară camarazilor bani în schimbul jurnalelor, ce se împart fie-cărei companii, rugăm a se semnala nu mai de cât cazul ofițerului român din câmp sau Doamnei Delegate a Comitetului.

REDACȚIA.

RESTAURANT
LA
ROMÂNESC PARIS
49, rue Richer (IXe) Métro : Cadet

A m onoarea a aduce la cunoștința Onor. Public românesc de la Paris că am deschis un Restaurant-Cafenea.

CONSUMAȚIUNI DE PRIMA CALITATE
CIAIURI, CIOCOLATA, LA ORELE 5

Josif Murășeanu.

Le Gérant : R. REPIQUET

Impr. Dubois et Bauer, 34, rue Laffitte.